

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/H.G.K.-00/2 (Muafiyet)

Karar Sayısı : 00-39/434-240

Karar Tarihi : 17.10.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M.Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK,
Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN,
Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖRLER: H.Gökşin KEKEVİ, İ.Yücel ARDIÇ

C- BAŞVURUDA BULUNAN: Anadolu LPG Sanayicileri Derneği üyesi şirketleri temsilen Gesan Yatırım ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı A. Kadir Engin (Atatürk Bulvarı No:78/A ORDU), Anadolu LPG Sanayicileri Derneği Genel Sekreteri Nedim Zeyrek (Simon Bolivar Cad. No:32/B-1 Çankaya-ANKARA) ve Av. Bahattin Yavuz (Ankara Cad. No: 112/81 Gölbaşı-ANKARA).

D- TARAFLAR

- Temel Birincioğlu - Akçagaz Petrol Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
Jandarma Yolu Funda Sok. No:13 Körfez/Kocaeli
- Aydın Birincioğlu - Akçagaz A.Ş.
Jandarma Yolu Funda Sok. No:13 Körfez/Kocaeli
- Tahsin Armutçu - Akçagaz A.Ş.
Jandarma Yolu Funda Sok. No:13 Körfez/Kocaeli
- Anadolu Gaz Tic. San.A.Ş. – Tunus Cad. No:50/A Kavaklıdere/Ankara
- Rasim Kahyaoğlu - Erciyegaz San. Tic. A.Ş.
Boğazköprü Mevkii 38560 İncesu/Kayseri
- Özlem Kahyaoğlu - Erciyegaz A.Ş.
Boğazköprü Mevkii 38560 İncesu/Kayseri
- Ergaz San. Tic. A.Ş.
Organize San. Bölgesi Petrol C. Sümbül S. Gezköy/Erzurum
- Vedat Melik - Gapgaz LPG Dolum ve Tevzi Tic. ve San. A.Ş.
Atatürk Bulvarı Gökdelen İşhanı Şanlıurfa
- Ahmet Şerif Çulcu - Gapgaz A.Ş.
Atatürk Bulvarı Gökdelen İşhanı Şanlıurfa
- Gesan Yat. ve Tic. A.Ş.
Atatürk Bulvarı No:78/A Ordu
- Yaşar Harzadan - Hizmetgaz A.Ş.
İnönü Cad. Kubbeli Sok. No:4/B Çorum
- Bahri Alkan - Hizmetgaz A.Ş.
İnönü Cad. Kubbeli Sok. No:4/B Çorum
- Erdeşan Kobaş - Karadeniz Tüpgaz San. ve Tic. A.Ş.

- Büyükdere C. No:77/5 Mecidiyeköy/İstanbul
- İ. Hakkı Yılmaz - Karadeniz Tüpgaz A.Ş.
Büyükdere C. No:77/5 Mecidiyeköy/İstanbul
- Kongaz Petrol Ürünleri Pazarlama San. Tic. A.Ş.
Hasanköy Mevkii Koçaş Kuyusu Yanı Konya
- Abdülhamit Dalgıç - Nargaz LPG Dolum Tevzii İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
Organize San. Bölgesi Kızıltepe/Mardin
- Mehmet Yalınkılıç - Nargaz A.Ş.
Organize San. Bölgesi Kızıltepe/Mardin
- Cemal Oral - Oralgaz San. ve Tic. A.Ş.
Dilek Yolu 6. km. Malatya
- Kamil Oral - Oralgaz A.Ş.
Dilek Yolu 6. km. Malatya
- Mehmet Lale - Sorgun Asgaz Tüp Dolum San. Tic. A.Ş.
Sivas Karayolu 4. km. Sorgun/Yozgat
- Durmuş Şahin - Sorgun Asgaz A.Ş.
Sivas Karayolu 4. km. Sorgun/Yozgat
- Suat Öztürk - Şarkgaz ve Madeni Yağlar A.Ş.
Bingöl Yolu 5. km. Kekliktepe Mevkii Elazığ
- Metin Öztürk - Şarkgaz A.Ş.
Bingöl Yolu 5. km. Kekliktepe Mevkii Elazığ
- Tahir Öztürk - Şarkgaz A.Ş.
Bingöl Yolu 5. km. Kekliktepe Mevkii Elazığ
- Mustafa Yücel - Yeni Yücelgaz San. ve Tic. A.Ş.
Gölbaşı Asfaltı Yem Sanayi Karşısı Adıyaman
- Fehmi Arıkan - Margaz LPG Dolum Tevzi Tic. ve San. A.Ş.
Milli Egemenlik C. Çiçek İşhanı No:2/8 K.Maraş
- Kenan Arıkan - Margaz A.Ş.
Milli Egemenlik C. Çiçek İşhanı No:2/8 K.Maraş
- Kenan Danış - Hürgaz Tic. ve San. A.Ş.
Millet C. Belediye Dükkanları No:18 Aksaray/İstanbul
- Mehmet Kapıcıoğlu - Hürgaz A.Ş.
Millet C. Belediye Dükkanları Aksaray/İstanbul
- Ahmet Eroğlu - Yamangaz San. ve Tic. A.Ş.
- Zeynel Eroğlu - Yamangaz A.Ş.
- Mustafa Yıldız - Yamangaz A.Ş.

E- DOSYA KONUSU: Anadolu LPG Sanayicileri Derneği üyesi teşebbüsler tarafından kurulacak Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'ye onay ve Şirket Ana Sözleşmesi'ne ilişkin menfi tespit/muafiyet talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 27.03.2000 tarih, 1044 sayı; 12.04.2000 tarih, 1252 sayı; 11.07.2000 tarih, 3034 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5 ve 8 inci maddeleri uyarınca düzenlenen 11.10.2000 tarih, D1/1/H.G.K. sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 12.10.2000 tarih, REK.0.05.00.00/106 sayılı Başkanlık önergesi ile 00-39 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Anadolu LPG Sanayicileri Derneği üyesi teşebbüsler tarafından kurulacak Anadolu LPG Temin ve Dağıtım Anonim Şirketi'nin Ana Sözleşmesi'ne, ilgili pazarda, rekabet koordinasyonu sağlayacak niteliğinden dolayı, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında yer aldığından menfi tespit belgesi verilemeyeceği; ancak, ilgili Kanun'un 5'inci maddesinde belirtilen şartların tamamının varlığı nedeniyle, 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulması gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

a) Ürün Pazarı: Likit Petrol Gazı (LPG) sanayide, karayolları ulaşım araçlarında, hane içinde özellikle mutfak ve banyo ısıtma ekipmanlarında çok amaçlı olarak kullanılan bir üründür. Karayolları araçlarında henüz kullanılmaya başlayan LPG'nin sanayide kullanımı, ısıtma ve aydınlatma gibi işlevleri itibariyle diğer bazı ürünlerce ikame edilebilmekteyken, fırın ve ocaklarda kullanımına ilişkin iki ikame malından birisi olan doğalgaz henüz ülkemizde yaygın değildir. Diğer ikame malı olan elektrik enerjisi ise ekonomik olmaması nedeniyle yakın bir ikame malı olarak değerlendirilemez. Randımanın, petrol türevleri ve kömürden daha yüksek olması; fiyatının daha ucuz olması; ayrıca çevreyi olumsuz olarak etkilememesi gibi özellikleri sebebiyle de diğer ürünlerden ayrılmaktadır.

Bu çerçevede ilgili ürün Likit Petrol Gazı (LPG)'dir. Ancak, LPG'nin tedarik edilmesinden tüketiciye ulaşıncaya kadarki süreçte sektör esas itibariyle ikiye ayrılmıştır: Birincisi, LPG'nin üretim ve ithalat yoluyla temin edildiği ve toptan dağıtımının yapıldığı tedarik pazarı; ikincisi ise, toptan dağıtım yapılan LPG'nin, tevziat şirketlerinin bayileri kanalıyla perakende satışının gerçekleştirildiği dağıtım pazarıdır. Bir kamu kuruluşu olan TÜPRAŞ, tedarik pazarında yaklaşık %...'nin üzerinde bir pazar payına sahip olup bunun büyük bir kısmını ithalat yoluyla gerçekleştirmektedir. LPG'ye ilişkin mevzuatta ithalat serbestliğine karşın, devletin sübvansiyonu nedeniyle, tevziat şirketlerinin geçmiş yıllar itibariyle tedarik pazarındaki payları önemsenmeyecek derecede düşük kalmıştır. Esasen dosya konusu Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'nin de faaliyet konusu tedarik pazarı ile sınırlıdır.

Bu bilgiler ışığında, ilgili ürün pazarı, LPG üretiminin, ithalatının ve toptan dağıtımının gerçekleştiği *LPG tedarik pazarı* olarak belirlenmiştir.

b) Coğrafi Pazar: Üretilen veya ithalat yoluyla elde edilen LPG'nin toptan dağıtımının Türkiye geneline yapılacak olması, etkin bir dağıtım sisteminin mevcut olması ve malın bozulma riskinin olmaması gibi özellikler dikkate alındığında, ilgili coğrafi pazar *Türkiye Cumhuriyeti sınırları* olarak kabul edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Anadolu LPG Sanayicileri Derneği üyelerinin katılımı ile kurulacak Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'nin ortaklık yapısının aşağıdaki gibi olacağı belirtilmiştir¹:

¹ Şirketin sermayesi 600.000.000.000 (Altyüz milyar) TL'dir. Bu sermaye, nominal değeri 10.000.000 (Onmilyon) TL olan 60.000 (altmışbin) adet nama yazılı hisseye ayrılmıştır.

Sıra No	Ünvan - Adı Soyadı	Hisse Adeti	%
1	Temel Birincioğlu (Akçagaz)	2.016	3.4
2	Aydın Birincioğlu (Akçagaz)	2.016	3.4
3	Tahsin Armutçu (Akçagaz)	2.016	3.4
4	Anadolu Gaz Tic. San.A.Ş.	8.778	14.6
5	Rasim Kahyaoğlu (Erciyesgaz)	1.791	3.0
6	Özlem Kahyaoğlu (Erciyesgaz)	1.791	3.0
7	Ergaz San. Tic. A.Ş.	13.554	22.6
8	Vedat Melik (Gapgaz)	1.257	2.1
9	Ahmet Şerif Çulcu (Gapgaz)	1.257	2.1
10	Gesan Yat. ve Tic. A.Ş.	3.114	5.2
11	Yaşar Harzadan (Hizmetgaz)	525	0.9
12	Bahri Alkan (Hizmetgaz)	525	0.9
13	Erdeşan Kobaş (Karadeniz Tüpgaz)	1.809	3.0
14	İ. Hakkı Yılmaz (Karadeniz Tüpgaz)	1.809	3.0
15	KONGAZ A.Ş.	4.356	7.3
16	Abdülhamit Dalgıç (Nargaz)	488	0.8
17	Mehmet Yalınkılıç (Nargaz)	400	0.7
18	Cemal Oral (Oralgaz)	954	1.6
19	Kamil Oral (Oralgaz)	954	1.6
20	Mehmet Lale (Asgaz)	618	1.0
21	Durmuş Şahin (Asgaz)	618	1.0
22	Suat Öztürk (Şarkgaz)	1.360	2.3
23	Metin Öztürk (Şarkgaz)	1.360	2.3
24	Tahir Öztürk (Şarkgaz)	1.360	2.3
25	Mustafa Yücel (Yeni Yücelgaz)	1.350	2.3
26	Fehmi Arıkan (Margaz)	852	1.4
27	Kenan Arıkan (Margaz)	852	1.4
28	Kenan Daniş (Hürgaz)	789	1.3
29	Mehmet Kapıcıoğlu (Hürgaz)	789	1.3
30	Ahmet Eroğlu (Yamangaz)	282	0.5
31	Zeynel Eroğlu(Yamangaz)	180	0.3
32	Mustafa Yıldız (Yamangaz)	180	0.3
	TOPLAM	60.000	100.0

Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'yi kuracak teşebbüslerin 1999 yılı LPG tedarik miktarları, payları ve ciroları aşağıda yer almaktadır:

1. Akçagaz Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Akçagaz Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 19.931 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'luk paya sahiptir. 1999 yılı cirosu, TL'dir.

2. Anadolu Gaz Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Şirket, 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 49.269 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu,TL'dir.

3. Erciyesgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Şirket, 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 20.121 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'luk paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu TL'dir.

4. Ergaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Ergaz Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 76.038 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %.... lük paya sahiptir. Şirket, 1999 yılında TL ciro elde etmiştir.

5. Gavgaz LPG Dolum ve Tevzi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Gavgaz LPG Dolum ve Tevzi Ticaret ve Sanayi A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 9.053 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu TL'dir.

6. Gesan (Turnagaz) Yatırım ve Ticaret A.Ş.

Şirket, 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 17.467 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lık paya sahiptir. Şirket, 1999 yılında TL ciro elde etmiştir.

7. Hizmetgaz A.Ş.

Hizmetgaz A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 5.902 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu TL'dir.

8. Karadeniz Tüpgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Karadeniz Tüpgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 20.317 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Şirketin, 1999 yılı cirosu TL'dir.

9. Kongaz Petrol Ürünleri Pazarlama Sanayi Ticaret A.Ş.

Şirket, 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 24.444 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lük paya sahiptir. Şirketin, 1999 yılı cirosu TL'dir.

10. Nargaz LPG Dolum Tevzii İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Şirket, 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 4.995 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu TL'dir.

11. Oralgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Oralgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 10.718 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Oralgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 1999 yılı cirosu, TL'dir.

12. Sorgun Asgaz Tüp Dolum Sanayi Ticaret A.Ş.

Sorgun Asgaz Ticaret ve Sanayi A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 6.952 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lük paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu, TL'dir.

13. Şarkgaz ve Madeni Yağlar A.Ş.

Şarkgaz A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 17.840 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu, TL'dir.

14. Yeni Yücelgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Yücelgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 7.581 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lık paya sahiptir. Şirketin 1999 yılı cirosu, TL'dir.

15. Margaz LPG Dolum Tevzi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Margaz LPG Dolum Tevzi Ticaret ve Sanayi A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 9.573 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lük bir paya sahiptir.

16. Hürgaz Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Hürgaz Ticaret ve Sanayi A.Ş., 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 8.860 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'luk paya sahiptir. Şirketin, 1999 yılı cirosu, TL'dir.

17. Yamangaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Şirket, 1999 yılı içinde Tüpraş'tan 3.603 ton LPG tedarik etmiştir. 1999 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren LPG dağıtım şirketleri tarafından tedarik edilen toplam LPG içinde %....'lik bir paya sahiptir. Şirket 1999 yılında, TL ciro elde etmiştir.

Gesan Yatırım ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı A.K. E. ve Genel Müdür O. T. imzalı dilekçede, özetle, "Anadolu'nun çeşitli yörelerinde yerleşik LPG dağıtım şirketlerinin birlikte ithalat yapabilmek fikrinden hareketle bir LPG ikmal ve stoklama şirketi (Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.) kurmak istedikleri; üye şirketleri temsilen Anadolu LPG Sanayicileri Derneği tarafından bu konuda ilk adım atılarak Dörtyol'da bir arsa temini için fizibilite çalışmalarına başlandığı; Dernek

üyesi şirketlerin Türkiye geneli LPG dağıtım pazarındaki paylarının %... olduğu; bu şirketlerin veya temsilcilerinin ortak olacağı "LPG Temin ve Dağıtım" şirketinin kurulması ve arsa temini çalışmalarının devam ettiği" belirtilmiştir. İlgili dilekçe ve formun ekinde ise, söz konusu şirketin amacı, şirket ana sözleşmesinin 4 üncü maddesi ile, "...Türkiye'de LPG'nin ithal dahil ürettirilmesi ve diğer yollarla tedariki, stoklanması, dağıtımı, pazarlanması ve ticaretidir..." şeklinde belirlenmiştir.

Talep üzerine, Kurumumuz kayıtlarına intikal eden yazılarında, Anadolu LPG Sanayicileri Derneği Genel Sekreteri N. Z. şunları söylemektedir:

"1980 sonrası gelişen ekonomik politikalarla Ankara'nın doğusundaki vilayetlerde doğan Anadolu şirketlerinin 2000'lerde pazar payı %14 civarındadır. Büyük firmaların önemsemediği bölgeler ve pazarlara hizmet götürerek sektörde önemli bir boşluğu doldurmuştur. Anadolu şirketlerinin büyük bölümü, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kurulan firmalar olup, Dörtyol'dan LPG ikmal yapmaktadır. 1998'de TÜPRAŞ'ın, DELTA PETROL ile olan anlaşması bittikten sonra rakip firmaların tesislerinden faydalanıp ikmal yapmaktadır...."

Önemli bir konu da, rakip firmaların LPG dolum tesislerinden ikmal yapıldığı gerçeği olup, menfi reklam nedenidir.

Dörtyol'dan ikmal yapan firmaların pazar alanlarında başka şirketlere bağımlı olmanın yarattığı moral bozukluğu mevcuttur.

*Kurulması düşünülen ikmal ve stoklama tesisleri ile pazara en yakın noktadan ve deniz kapısından ihtiyaçlar giderilecektir. 1999 rakamlarına göre, grubumuz şirketleri, Dörtyol'daki TÜPRAŞ kaynaklarından 160.000 ton ve BP Gaz'dan yaklaşık 90.000 ton kadar LPG almışlardır. Stoklama tesisleri olan firmalara ödenen ücret, 250.000 ton * 13 USD = 3.250.000 USD/yıldır. Giderek artan (bu) ücretler, bizi yatırıma götüren bir başka gerektir.*

Kurulması planlanan tesislerden, ortaklarımız dışındaki LPG firmaları ve kuruluşlarına da LPG satarak düşük ücretle, kaliteli hizmet vermeyi amaçlamaktayız. Yapılması düşünülen stoklama tesisi için arsa, Yumurtalık Serbest Bölgesi'nden kiralama yoluyla tahsis edilmiştir...

Ekte fotokopisini sunduğumuz 17 Şubat 2000 tarihli DÜNYA gazetesi "Dökme LPG" ekinde, sektördeki en büyük firmanın Genel Müdürleri Türkiye LPG Derneği Başkanı demeçleri, ithalatını kendi yapmayan firmaların yok olacağı veya satın alınacağı doğrultusundadır. Açıkca tehdit saydığımız bu talihsiz demeçleri sektörü yaralayan davranışlar olarak yorumluyoruz.

Türkiye LPG pazarında uluslararası birçok büyük şirketin yer aldığını, pazarda önemli bir kavganın sürdüğünü düşünerek bu yatırımı gerçekleştirilmeyi planlıyoruz. Ortaklarımızın pay yüzdeleri ekte görüleceği üzere çok farklı değildir ve ortaklık payları sermaye artırımlarında rüşhan hakkı ile korunmuştur.

Dünyanın en büyük LPG pazarlarından birine sahip olan Türkiye'nin yıllık tüketiminin bugünkünün iki misline, yıllık 7.000.000 tonlara ulaşacağı kanaatindeyiz. Kuracağımız ikmal ve stoklama tesisleri, Türkiye'nin önemli bir ihtiyacı olup, artan tüketime paralel olarak maksimum kapasite ile çalışacaktır."

Bu bilgiler ışığında kurulacak olan Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'nin, LPG'nin üretim ve asıl olarak da ithalat yoluyla temin edildiği ve toptan dağıtımının yapıldığı LPG tedarik pazarında faaliyet göstereceği anlaşılmaktadır.

Bu tür oluşumların, yoğunlaşma doğurucu bir işlem sayılabilmesi ve dolayısıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 7'nci maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için;

- Ortak girişimin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması,
- Taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmaması,
- Ortak girişimin, kendini oluşturan ana teşebbüslerden bağımsız bir iradesinin olması ve kendi iktisadi ve ticari politikalarını özgürce belirleyebilmesi için ana teşebbüslerin ortak kontrolünde bulunması,

koşullarının aynı anda gerçekleşmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, bu tür oluşumlar, rakipler arasında işbirliği doğurucu işlemler olarak görülecek ve 4054 sayılı Kanununun 4 ve talep halinde 5'inci maddeleri çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

“Ortak girişimin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması” kriteri bakımından Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'yi değerlendirirken, ilgili Şirket tarafından kurulacak tesislerin kapasitesine ve bu kapasiteden kurucu ortakların ne ölçüde yararlanacağına bakılması gerekmektedir. Anadolu LPG Sanayicileri Derneği Genel Sekreteri N. Z., 5.000 m³'lük küre tankların, ithal edilen LPG'yi getiren bir gemi ile bir haftada doldurulabildiğini, bu dolun sırasında gelen tankerlere de dolun yapılarak malın dağıtımının gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir. İki adet 5000 m³'lük stok tankının kurulması düşünüldüğünden, tesisin tam kapasite ile çalıştığı varsayıldığında bile, ilgili tesislerde ayda 40.000 m³, yılda ise 480.000 m³ LPG'nin dolunu yapılabilecektir. N. Z., kurulması planlanan tesislerden, Şirket ortakları dışındaki LPG firmalarının da yararlanmasını amaçladıklarını belirtmektedir. Ancak kurulacak tesisin kapasitesi ilgili yazıda yer verilen diğer gerekçelerle birlikte değerlendirildiğinde, bunun gerçekleşmesinin zor olacağı düşünülmektedir. Çünkü 1999 yılında yalnızca Dörtyol'daki tesislerden ilgili Dernek üyesi şirketlerin 250.000 ton LPG aldıkları gözönünde bulundurulduğunda, kurulması planlanan tesislerin çok büyük ölçüde kurucu şirketlere hizmet verebileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'nin de, yukarıda açıklandığı üzere, çok büyük oranda kurucu ortaklara hizmet verebilecek niteliğinden dolayı, bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkma koşulunu gerçekleştirmediği görülmektedir.

Bu ilk ölçütü tamamlayıcı diğer bir kriter, **“ortak girişimin, kendini oluşturan ana teşebbüslerden bağımsız bir iradesinin olması ve kendi iktisadi ve ticari politikalarını özgürce belirleyebilmesi için ana teşebbüslerin ortak kontrolünde bulunması”**dır. Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'nin gerek sermaye yapısı gerekse ana sözleşmesi incelendiğinde, söz konusu şirket üzerinde, ana şirketlerin ortak kontrol imkanının bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla ilgili oluşumun 7'inci

madde kapsamında değerlendirilebilmesi için gerekli bu kriter de gerçekleşmemektedir.

Bu iki koşulun gerçekleşmemesine bağlı olarak, söz konusu işlem, *tarafklar arasında işbirliği doğurucu nitelikte bir anlaşma* olarak değerlendirilmelidir. *Bu tür işbirliği doğurucu işlemler ise, teşebbüsler arasında rekabet eşğüdümüne yol açarak rekabeti sınırlandıracak etkiler taşımaktadır.* Bu nedenle söz konusu anlaşmaya menfi tespit belgesi verilemeyeceğinden, değerlendirmenin, bireysel muafiyet koşulları çerçevesinde yapılması yerinde olacaktır.

4054 sayılı Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5'inci maddesinde, "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde ilgililerin talebi üzerine, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

- a. Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b. Tüketicinin bundan yarar sağlanması,
- c. İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d. Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması...."

şeklinde yapılan düzenleme, muafiyet verilebilmesi için gerekli koşulları belirlemiştir. İlgili muafiyet bildirimini de bu koşullar çerçevesinde değerlendirilecektir:

Malların Üretim veya Dağıtımı ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

Kurulması planlanan Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.'nin, LPG'nin üretim ve ithalat yoluyla temin edildiği ve toptan dağıtımının yapıldığı LPG tedarik pazarında faaliyet göstereceğine yukarıda değinilmişti.

Türkiye'de, LPG talebinin yaklaşık 1/4'ü üretim, kalan 3/4'ü de ithalat yoluyla karşılanmaktadır. İthalatın tüketimi karşılama oranı, sürekli bir artış içerisindedir. Tedarik pazarında faaliyet gösteren başlıca üç kuruluş bulunmaktadır. TÜPRAŞ, İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman'da bulunan rafinerileri ve yaptığı ithalatla, Türkiye'deki LPG talebinin %...'ından fazlasını karşılamaktadır. 1999 yılında TÜPRAŞ, 2.887.205 ton LPG sağlamıştır. LPG tedarik pazarında faaliyet gösteren PETKİM ve ATAŞ'ın pazar payları ise dikkate alınmayacak kadar küçüktür. Bunlar dışında ise, çeşitli teşebbüsler tarafından ithalat yapılmaktadır.

Özelleştirme kapsamında bulunan en büyük LPG tedarikçisi TÜPRAŞ'ın, özelleştirmeden sonra kimin eline geçeceği ve nasıl bir politika izleyeceği bilinmediğinden uzun vadede LPG dağıtım şirketlerinin kendi arz kaynaklarının sürekliliğini sağlayacak politikalar üretmeleri mecburi görünmektedir. LPG tedarikini mümkün kılacak üretim veya ithalat tesislerinin kuruluş maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle, bu yatırımlar ancak finansal durumu güçlü şirketler tarafından yapılabilmektedir. Bu yatırımları tek başlarına yapamayacak olan şirketlerin ise, mal tedariki yönünden özellikle rakip şirketlere bağlı olmamak; ticari politikalarını serbestçe belirleyebilmek ve LPG dağıtım pazarında ayakta kalabilmek için, LPG tedarik pazarında bu tür organizasyonlarda bulunmaları gereği ortaya çıkmaktadır. Bu durum, LPG sektöründen farklı isimlerin çeşitli tarihlerde medyada çıkan

demeçlerinde, “kendi ithalatını yapamayan şirketlerin piyasadan silineceği” şeklindeki ifadelerle de vurgulanmaktadır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, LPG tedarik pazarında faaliyet gösterecek Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.’nin, LPG tedarik pazarının tekeli yapısına yeni bir iktisadi aktör olarak girerek bu pazara rekabet getireceği ve uzun dönemde LPG dağıtım pazarındaki görece rekabetçi yapının da korunmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu durum ise, LPG tedarik ve dağıtım pazarlarında, malların üretim ve dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında iyileşme sağlayacaktır.

Tüketicinin Yarar Sağlaması

Yukarıda da belirtildiği üzere, Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.’yi kuracak teşebbüsler halen büyük ölçüde TÜPRAŞ’tan aldıkları LPG’yi pazarlamaktadır. Bu teşebbüslerin uzun vadede arz kaynaklarını sağlama alacak bu tür oluşumlara gitmemeleri durumunda varlıklarını sürdürebilmeleri zor görünmektedir. En büyük LPG tedarikçisi TÜPRAŞ’ın özelleştirme sonrası durumunun belirsizliği, bu şirketleri, uzun vadede, kendi LPG’sini ithal edebilecek finansal gücü yüksek rakip LPG şirketlerine bağımlı kılacaktır. Rakip firmalara bağımlılık ise, bu firmaların piyasada bağımsızca hareket etmelerine engel olabilecek ve belki de piyasadan silinmelerine yol açacaktır.

Buna karşılık, Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.’nin kurulması halinde, yukarıda da değinildiği üzere, uzun vadede, gerek LPG tedarik pazarındaki gerekse LPG dağıtım pazarındaki rekabeti artırabileceği düşünülmektedir. Bu rekabet sayesinde, tüketici yararı da sağlanacaktır.

İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması ve Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağını ortaya koymaktadır. Aşağıdaki değerlendirmeler ise, rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilebilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmamasına ilişkindir.

Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.’yi kuracak olan teşebbüslerin faaliyet gösterdiği LPG dağıtım pazarının görece rekabetçi bir yapısı vardır.

Bu noktada, aşağıdaki tablo ile, Anadolu LPG Temin ve Dağıtım A.Ş.’yi kuracak LPG dağıtım şirketlerinin Türkiye ölçeğindeki pazar payları ve en önemli faaliyet merkezlerinin gösterilmesi yerinde olacaktır.

Adı	Pazar Payı (%)	Faaliyet Merkezi
Akçagaz A.Ş.	0,69	Kocaeli
Anadolu Gaz Ticaret Sanayi A.Ş.	1,70	Nevşehir
Erciyegaz A.Ş.	0,69	Kayseri
Ergaz Sanayi Ticaret A.Ş.	2,63	Erzurum
Gapgaz A.Ş.	0,31	Şanlıurfa
Gesan (Turnagaz) Yatırım ve Ticaret A.Ş.	0,60	Ordu
Hizmetgaz A.Ş.	0,20	Çorum

Karadeniz Tüpgaz A.Ş.	0,70	Samsun/Ordu
Kongaz A.Ş.	0,84	Konya
Nargaz A.Ş.	0,17	Mardin
Oralgaz A.Ş.	0,37	Malatya
Asgaz A.Ş.	0,24	Yozgat
Şarkgaz A.Ş.	0,61	Elazığ
Yeni Yücelgaz A.Ş.	0,26	Adıyaman
Margaz A.Ş.	0,33	Kahramanmaraş
Hürgaz A.Ş.	0,30	Tokat
Yamangaz A.Ş.	0,12	Adıyaman

Tablodan da anlaşılacağı üzere, bu şirketler, Türkiye ölçeğinden bakıldığında, çok küçük pazar paylarına sahiptir ve genellikle coğrafi faaliyet sahaları çakışmamaktadır.

Bütün bu hususlar birarada değerlendirildiğinde, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağını ve rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmayacağını söylemek mümkün görülmektedir.

İ- SONUÇ

Yukarıdaki değerlendirmeler çerçevesinde, Anadolu LPG Sanayicileri Derneği üyesi teşebbüsler tarafından kurulacak Anadolu LPG Temin ve Dağıtım Anonim Şirketi'nin Ana Sözleşmesi'ne;

- ilgili pazarda, rekabet koordinasyonu sağlayıcı niteliğinden dolayı 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında olduğundan menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

- ancak, ilgili Kanun'un 5'inci maddesinde belirtilen şartların tamamının varlığı nedeniyle, 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulması gerektiğine ve anlaşma tarihinden itibaren 5 yıl süreyle bireysel muafiyet verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.